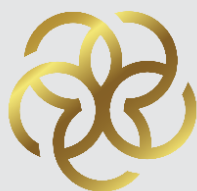


Oriental Business
and Innovation Center
Budapest Business School



ZÁRÓBESZÁMOLÓ

Merkel Zsófia

Készült a Keleti Üzleti Akadémiai Központ (OBIC) hallgatói mobilitási programjának keretében

2018/2019 őszi félév

Záróbeszámoló

Merkel Zsófia

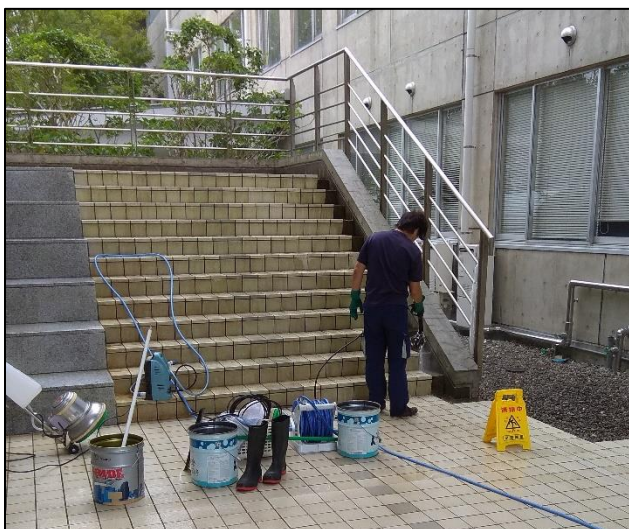
Nemzetközi gazdálkodás alapszak, Külkereskedelmi Kar

Az ösztöndíjnak hála egy félévet a Josai International University Togane városban található kampuszán tölthettem. A kint töltött szemeszter alatt sok új tapasztalatot, sok új barátot és új élményeket szereztem. Életem során bár már jártam külföldön, első ízben tapasztalhattam meg egy olyan ország kultúráját és mindennapi életvitelét, ami Európa területén kívül esik, mi több, szó szerint a Világ másik felén. Ebből kifolyóan izgatottan, mégis némiképp félve vártam az utat, mert akármennyi jótanácsot kaptam, akármennyi tudást is sikerült a tanulmányaim során összeszednem, még így is voltak fehér foltok, amikre nem lehetett előre felkészülni. A fél év alatt, nemcsak a fehér foltokat sikerült feltöltenem, de sok meglepetés is ért a tanultak gyakorlatba történő átültetése során.

A következőkben ezen tapasztalatokból ragadtam ki a szerintem legjellemzőbb, legérdekesebb momentumokat.

Az egyetem

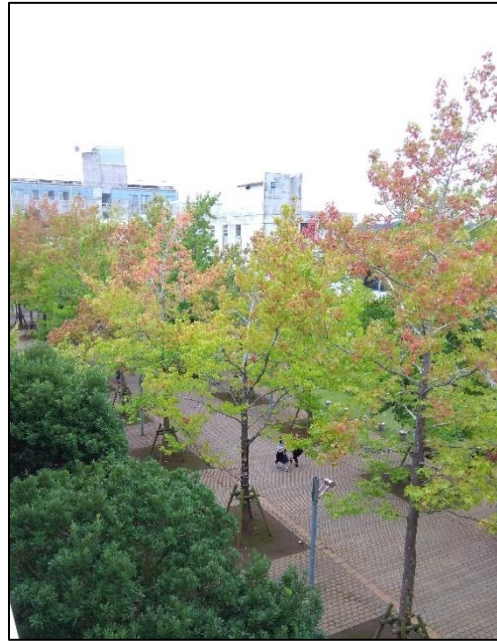
Az iskola első látásra hatalmas volt. Az egyetemet több épület alkotja, külön térképet kaptunk, hogy el tudjunk navigálni az épületek között. Meglepődtem, mikor közölték, hogy itt ez az iskola nem is számít nagynak. A tisztaság kifogástalan volt.



Megérkezésünkönkor ipari magasnyomású vízszugárral tisztították a folyosókat, a zöld területek karbantartására szakemberek ügyelnek, viszont a kisebb munkákra idősebb embereket szerződtetnek. Úgy tűnik, a helyi nyugdíjas körű lakosságot így tartják a társadalom vérkeringésében. A japánok kertépítészete itt is megmutatkozik. Az iskola két, egymásra merőleges főútból áll. Az

egyik mentén juharfák állnak, amik ősszel, a piros levelekkel igazi japán momiji érzetet keltenek. A másik úton, illetve az iskola előtt végig cseresznyefák húzódnak, amik tavasszal a sakura időszakban mutatnak impozáns látványt.

Maga az iskola, nem csak iskolaként, de egyfajta közösségi térként is funkcionál. Gyakorta láttunk kisgyerekes csoportos foglalkozásokat vagy időseket, akik volt, hogy a könyvtárba jöttek, vagy a könyvtár épületében lévő kis múzeumba, ahova 2-3 havonta az iskola szervez valamilyen kiállítást. Nagyon pozitív benyomást tett, hogy ezeket a kiállításokat az egyetem tanulói ingyen tekinthették meg. Itt tartózkodásom alatt japán fametszet-kiállítást, illetve őskori kövületeket is megnézhettem.



Város

A nagyobb városokban, főleg Tokióban, ami meglepett, azok a hatalmas üvegépületek, felhőkarcolók voltak. Magyarországon nem gyakran látni hasonlót. A következő meglepetés akkor ért, mikor beértünk ezen hatalmas tornyok közé. Közvetlen mellettük ugyanis gyakran egy aprócska, 1-2 emeletes házikó állt. Kicsit olyan hatást keltett, mintha egy falusi és egy városi képet összeváltak volna. A másik gyakorta feltűnő és meglepő pontok a szentélyek és templomok voltak. Olyan érzés volt a kis utcákon sétálgatva megtalálni ezeket a rejtett kis helyeket, mintha az erdőben találnánk meg egy kis régi házikót, ami szintén elég gyakori látvány Japánban. Nappal is észrevehető, de sötétedés után még inkább, a hirdetőablák, reklámok színes kavalkádja. Az első néhány alkalommal szabályosan rosszul lettem, mikor próbáltam mindent megnézni. Nagyon kis helyen nagyon sok mindent tudnak



bezsűfolni. Érdekessége a városnak a vékony, kis alapterületű, ám sokemeletes épületek. A sokszintes boltok itt megszokottak, gyakorta 5-6 emeletet foglalnak magukba, és gyakorta olyan keskeny folyósokat a sorok között, hogy igen nagy problémát jelent, ha szembeforgalommal találkozunk. Ramen éttermek vagy sushi-zók esetében például van, hogy a konyhát körbeveszik pulttal, de a vendégeknek állnia kell, mert már nincs hely székeknek. Meglepő, hogy ebben a zsúfolt környezetben is egy pici, talpalatnyi kis szabad területre is varázsolnak egy kis kertecskét vagy ültetnek bambuszt.

Vidék



Mivel az iskola vidéken van, időm nagyrészt vidéki környezetben töltöttem. Az iskolát körbeveszik a rizsföldek, és néhány apró kertecske a rizsföldek között. Vidéken a magas épületek teljesen eltűnnek. A közelben a legmagasabb épület az iskola 8 emeletes főépülete,

ezt a magasságot csak a boltok tetejére szerelt hatalmas hirdetőtáblák érik el. Ebben a tekintetben sok hasonlóság van az otthoni vidéki környezettel. Szántóföldek helyett itt rizsföldek vannak. Az autók az út másik oldalán közlekednek. Meg még az épületek, amik különbséget jelentenek. Itt bár vannak európai szemmel is ismerős házak, felváltva mindig felbukkan a japán stílusú építészet is. Itt is a vidéki lakosság egy nagyobb részét a nyugdíjasok adják, viszont az meglepett, hogy az itteni idősök sokkalta aktívabbak, és egészségesebben élnek. Reggel 5-6 óra körül már sok idős megkezdte a reggeli egészségügyi sétáját, és ugyanígy este is. Egyszerűbb munkákat is elvállalnak és gyakorta turisztikai pontokon a kis boltokban idősök szolgálnak ki.

Bürokrácia

Ha otthon valaki nem bírja a papírmunkát, Japán nem neki való. Japánban szinte nem lehet eltérni a papírformától. Ha akadt valami problémánk, komoly fejfájást okozott, hogy megoldjuk, ha az kívül esett a megszokott rendszeren. Gyakorta több, ugyanazon tartalmú papírokat tölttettek ki velünk, aminek konkrétan semmi értelmét nem láttuk.

A másik, amire fel kell készülni Japánban, hogy a külalak sokkalta fontosabb. Ez már abban is megmutatkozik, hogy a japánok inkább használnak hibajavítót, hogy ne maradjon a hibának nyoma és meglegyen a kinézet. A házi feladatok esetében is megadták, hogyan kell kinéznie. Még az órák esetében is volt, hogy azért nem haladtunk tovább, mikor túl hamar befejeztük az anyagot, mert az elkészített munkarendben nem úgy volt megszabva. Egy oldalról megértem ezt a fajta szemléletet, mert sok félreértéstől, önkéntes változtatásból adódó problémától megóv, viszont a megszokottól eltérő probléma megoldását szinte lehetetlenné és iszonyatosan körülményessé teszi.

Tisztaság

Az utcákon szinte nincsen szemét, ami meglepő, mert kukát sem igazán látni. Bizonyos helyeken akad, de gyakori, hogy csak szelektív hulladékgyűjtőt találni, és ha nem PET palackot vagy fémdobozt akarok kidobni, bizony haza kell cipelni az adott szemetet. Ezért is van, hogy a boltban gyakorta plusz zacskót is adnak, ez azt a célt szolgálja, hogy ebbe tudjuk elcsomagolni, amíg haza nem érünk. Tulajdonképpen itt az egyik legnagyobb problémát a szemét okozta, mert tényleg nagyon sok helyre magammal kellett cipelni, mert nem volt hova eldobni.

Az ünnepek többségén is szelektív hulladékgyűjtés van, ahol gyakran egy szervező figyel és segít, ha esetleg tanácsstalanok lennénk, melyik szín is a megfelelő. Ezt a mindennapokban, a házaknál is szigorúan veszik. Külön napokon, más-más színű szemetet visznek el. A szemeteszsákokat külön meg kell venni, mert ha nem hivatalos forrásból van a zsák, vagy nem jó szín, azaz nem az aznapi fajta szemetet raktuk ki, esetleg van benne olyan, ami nem bele tartozik, nem fogják elvinni.

Meglepett, hogy ezt viszont a kollégiumban közel sem kérik ennyire szigorúan számon. Gondolom, a túl sok nemzetiség és a gyakori cserélődések miatt lemondtak róla. Itt csak a PET palack és a fém van szelektíven gyűjtve, a többi az éghető, illetve a nem éghető konténerekbe megy.

WC

Akárhogy is nézzünk a japán illemhelyekről érdemes említést tenni. Az iskolában és a kollégiumban többségében modernebb készülékek vannak, szerencsére a gombok

többségén jelek is segítenek az amúgy japán felirat megértésében. Elsőre meglepő, majdnem, hogy ijesztő lehet a sok funkció. Viszont egy kis idő elteltével arra kellett, hogy jussak, nagyon könnyen hozzá lehet szokni ehhez a kényelemhez, főleg telente a fűtött üléshez. A másik fajta meglepetés a régi fajta guggolós japán wc-k voltak, ugyanis még ezek is megtalálhatók országszerte. Szerencsére a legtöbb esetben van választási lehetőség, de volt, hogy rákényszerültünk a jó, öreg típusra. Meglepő, de eddig akármerre jártam az országban, könnyen lehetett mellékhelységet találni, ha úgy hozta a szükség, és nagyon kevésnél akadtak tisztaságbeli problémák, és ezek nagyon nagy része olyan helyeken volt, ahol felénk csak a bozótos, nemhogy wc van. Sok nyilvános wc-ben még kis hangszóró is van, hogy hangos vízcso bogással elnyomja a kellemetlen zajokat. Meglepő még, hogy a wc-hez vezető ajtó általában nincs meg, hanem egy kanyargós úttal helyettesítik, és csak ténylegesen a wc-ket választják el ajtókkal. Amiben végképp nagyon kellemesen csalódtam, hogy a női wc-k nagy többségében volt pici piszoár a kisfiús anyukák számára, illetve leválasztott pelenkázó rész; ahol a hely engedte, a wc területével megegyező pelenkázó és szoptató tér is volt.

Szolgáltatások

Akárhova mentem, akármilyen boltban, mindig teljes figyelmet kaptam mint vásárló. Bizonyos helyzetekben már-már ijesztő volt, hogy minden a boltban dolgozó alkalmazott köszöntött mikor meglátott, aztán már futott is a dolgára, mert Japánban bizony, ha dolgozik az ember, nincs idő a gyaloglásra. Ha kérdeztem valamit, amiben nem tudtak segíteni, vagy éppen nem volt a boltban, folyton sűrű bocsánatkérést és mély meghajlást kaptam. Egy idő után én éreztem magam kellemetlenül. A kasszánál az eladók mindig tisztelet tudók és késő este is igen ritkán fordul elő, hogy e mellé ne társulna mosoly. Nem siettetnek, türelmesen megvárják, míg mindent elpakolok és kisebb mennyiség esetén az általuk bezacskózott termékeket úgy nyújtják át, hogy kényelmesen meg tudjam fogni a fülénél. Ha Japánban vásárol valamit az ember, tényleg egy helyi istenségnek tudja magát érezni. Kisebb ünnepségeken, a kis standoknál gyakorta még egy kis ajándékkal vagy nassolnivalóval is megfelelik a vásárlást. Sőt, egyik legkedvesebb emlékem, mikor Asakusában vásárolva az egyik kis szuvenirboltos vásárlásom során az eladó hölgy megkérdezte, honnan jöttem, és a választ hallva, magyarul köszönte meg a vásárlást. Ez már azért is nagyon kellemes csalódást okozott, mert a távolság és Magyarország mérete miatt már annak is gyakorta örülök, ha rá tudják vágni, hogy Budapest. Viszont érdemes odafigyelni, mert épp ebből az alázatos kiszolgálásból adódóan, ha nincs valami, azt

szemközt sosem mondják ki, mindig csak „most kicsit nincs” lesz a válasz. Szerencsére erről már tanultam, így mikor először hallottam ezt nekem címzett válaszként, csak elmosolyodtam és megköszöntem.

Automaták, ételjegyesek

Mi az, amit Japánban minden sarkon látni? Italautomatát. A vicces az, hogy csak italautomatát, de abból sokat. Persze vannak másfajta is, de a legtöbb helyen csak az italautomatákat lehet megtalálni. Néhol van fagyi- és nasiautomata, sőt ernyőautomata is akad. Illetve vannak még a kis játékautomaták, abból is rengeteg akad. Egyetlen hátulütőjük, hogy az italok ára meghaladja a bolti árat, így mindennapos használatra kissé drága megoldás. De egyszer-egyszer kimondottan hasznosnak bizonyultak, legyen szó egy téli reggelen egy meleg kakaóról, vagy egy meleg napon egy jéghideg üdítőről.

Utazás, közlekedés

Az egyik legdrágább dolog Japánban az utazás. Nem is veszi észre az ember mekkora is ez az ország, csak mikor „át akar ruccanni” a „közeli” városba. Gyorsan megérti az ember, miért alszanak a japánok annyit a vonatokon, buszokon. 3 óra utazás a nap végén, a túlóra után hazafelé túl sok idő ahhoz, hogy az ember kihasználatlanul hagyja. Aki épp nem alszik, az a telefonján játszik, zenét hallgat, vagy chat-el valakivel. Valaki könyvet olvas és valaki csak túl próbálja élni. Ez főleg akkor fordul elő, ha egy hosszabb úton nem sikerül ülőhelyhez jutni, hát még ha a napi csúcsba sikerül belecsöppennie az embernek.

Szerencsére az igazán nagy forgalmat sikerült elkerülni, de sikerült azért megtapasztalnom, milyen úgy utazni, hogy egyszerűen nem tud megmozdulni az ember. Ezt átélve már megérthető, miért olyan csendesek a japán vonatok és miért próbálják



az emberek látszólag figyelmen kívül hagyni, hogy egy másik ember konkrétan a szájában van már. A tér hiánya miatt nem tudják megadni egymásnak a komfortzónához szükséges

teret, így megpróbálnak elhatárolódni, amennyire lehet. Érdekes megfigyelni, hogy kora reggel vagy estefelé, ha van rá lehetőség, a japánok nem ülnek egymás mellé, csak ha már nincs szabad hely. Igénylik a helyet és kihasználják, ha úgy adódik, de megtanultak együtt élni a tömeggel.

Érdekesség, hogy a vonatok pontosabbak a buszoknál. Eddigi tapasztalataim szerint a fő tömegközlekedés a vonat, illetve metró, a buszok amolyan kiegészítőként szolgálnak és ezeknél a híres japán pontosság gyakorta elmarad.

Vonatok esetében érdemes áttanulmányozni a járatokat, mert több járat is fut ugyanazon a vonalon, amik árban, megállóiban, gyorsaságban és irányban is igencsak eltérhetnek. Érdekes a kijelző minden részét áttanulmányozni, és ha egy perccel előbb van ott a vonat a kiírtnál, ajánlatos nem fölszállni, mert nagy eséllyel a miénk a rákövetkező lesz csak. Sajnos hasonló tapasztalatok értek már, mire megtanultam a rendszert.

A legtöbb helyen jegyautomaták vannak, de a legajánlatosabb a kártya használata. Annyi pénzt rakunk rá, amennyit akarunk, a belépő és kilépő kapuknál érzékeli a rendszer a megtett távolságot és levonja az összeget; sokkal gyorsabb, mint a jegy és egyszerűbb. Továbbá a buszokon is használható, illetve néhány automatánál és boltban is vásárolhatunk vele.

Japán turistaként

Toganéban, ahol az egyetem működik, a japán emberek többsége megszokta a külföldieket az egyetem külföldi diákjai miatt. Ennek ellenére is gyakorta vettük észre, hogy titkon megnéznék minket, mint amolyan érdekesség. Nagyobb városokban, ahol több turista akad, ilyesmi már nincs, de még így is érezni, hogy nem idevalósiak vagyunk. Hiába szólalunk meg japánul, az elején mindenki angolul próbál meg visszaválaszolni vagy esetleg nyelvtudás miatt a japán tiszteleti nyelvhez nyúl. Az angollal az az egyetlen baj, hogy az általuk beszélt „angol” nem mindig érthető számunkra. Gyakorta torzul a kiejtésük, illetve tudásban sincs ott a legtöbb japán, hogy fesztelenül beszélgesse, a stressz miatt pedig még inkább elzárkóznak. Arra is akadt példa még az első héten, hogy egy vásárlás alkalmával, mikor egyik szobatársam japánul megkérdezte, hogy merre találja a tejet, a boltban dolgozó idősebb hölgy rávágta, hogy nem tud angolul, mire a

mellette álló munkatársa szólt rá, hogy a kérdés japánul volt, nem angol nyelven. Szóval a legtöbb helyen néha bele-belefutunk ebbe a japánokat és a külföldieket különválasztó üvegfalba. Szerencsére nem mindenütt, sőt, a forgalmasabb helyeken kimondottan kedveskednek a külföldiekkel.

Szóval összeségében azt tudnám elmondani, hogy ha bele is futunk a már előbb említett üvegfalba, ne hátráljunk meg tőle, egy kis próbálkozás után gyakorta meg lehet találni a közös hangot, csak oda kell egymásra figyelni.

Szezonális, termékek



Japánban szeretik a szezonális, limitált kiadásokat, az arra az évszakra vagy térségre jellemző ízeket, kiadásokat. Ebbe a legtöbb gyártó, étterem, bolt is beszáll. Itt van például az átlátszó kóla, ami nyáron volt a sláger, ősszel az édesburgonyás íz mutatkozott meg sok helyen, például csokikban vagy a McDonald's shake-kínálatában mint limitált, őszi íz. Ezeknek a limitált termékeknek gyakorta a csomagolásuk is felhívja a figyelmet a korlátozott elérhetőségre. Legjellegzetesebb példaként a KitKat-ot tudnám megemlíteni. Rengeteg ízben sorakoznak az üzletek polcain, de érdemes figyelni, mert mind térségtől, mind évszaktól függően váltakoznak az elérhető ízek. Vannak díszcsomagos kiadások, amik egy adott város, térség jellegzetes ízű KitKat-jai, ezek a sima zacskós kivitel árának akár háromszorosai is lehetnek. Ha valakinek esélye kínálkozik akár egy rövid időre Japánba látogatni, mindenképp ajánlom, hogy nézzen jól szét a boltokban, és minél több termék, minél több ízű kiadását kóstolja meg.

Omamorik, szentélyek, templomok

Japánban a szentélyek és a templomok majdnem olyan sűrűn bukkannak fel, mint az italautomaták. A legtöbb karbantartott, szép állapotban van, a vidéki, kietlenebb, rejtettebb helyeken láttam csak elhanyagolt szentélyt. Meg is lepődtem, hogy képesek ennyi szentélyt és templomot fenntartani. Amennyire láttam, a japánok mindennapos életvitelébe tartoznak bele, egy vizsga reggelén, vagy egy fontosabb munkanap

kezdéseként egy pillanatra megállnak ezeknél. A bejáratoknál elhelyezett dobozokba lehet dobni a felajánlásokat, amik néhány jentől több ezer jenig is lehetnek. Miután megtették felajánlásukat és kívánságukat az adott hely istensége felé, már mennek is tovább a mindennapi rutint folytatni.



Az ünnepek alkalmával még inkább felkapottak lesznek ezek a helyek, a szokásos védelmező, szerencsehozó omamori vételének száma megugrik és bizonyos ünnepségeken más jószerencse hozó kellékek is előkerülnek a templomok, szentélyek kis amulettboltjaiban, természetesen nem a legolcsóbb áron. Bár, ha a születendő gyermek egészségéről vagy a család biztonságáról van szó, igazán nem nagy ár a védelemért. Az érdekes az, hogy a japánok egy nagy része sem hisz az omamori tényleges védelmében, de olyan erősen beleivódott a japánok életvitelébe a szentélyek és a templomok látogatása, hogy a nem hívők is elmennek az ünnepek idején, és biza néha egy kis felajánlás és kívánság is megeshet egy nehezebb nap előtt, úton az iskolába vagy a munkába.

Japánban tartózkodásom során rengeteg új és hasznos tudást szereztem, amiket könyvekből sohasem tudtam volna elsajátítani. Hihetetlenül nagy élmény volt látni számomra a mindennapi életet idekint, beszélgetni itteni emberekkel. Sokat tanultam a más gondolkodású, más kultúrából származó emberekkel való együttműködésről. Nagyon hálás vagyok ezért a lehetőségért, mert biztosan tudom, hogy ezen új tapasztalatok rengetegszer fognak segíteni a jövőmben, a munkában és a mindennapi életemben is.